

VADOVĖLIO RANKRAŠČIO „FIZIKA. VADOVĖLIS 8 KLASEI, I DALIS“ TURINIO RECENZIJA

I. Informacija apie vadovėlio rankraštį

Palmira Pečiuliauskienė. Fizika. Vadovėlis 8 klasei. I dalis. Baltos lankos Klett.

Vadovėlio tikslas – susipažinus su kiekvienos temos įvadine teorine medžiaga, kviesti mokinius analizuoti aktualias, praktines ir gyvenimiškas gamtamokslines problemas, pateikti ryšį su kitais mokomaisiais dalykais.

Vadovėlis skirtas vidurinės mokyklos 8 klasės fizikos (gamtamokslinio ugdymo) dalyko nuosekliam mokymui, arba mokymui pagal atskirus fizikos kurso modulius, apima Vidurinio ugdymo bendrųjų programų gamtamokslinio ugdymo mokymosi turinio skyrių „Elektra ir magnetizmas“

Vadovėlyje išsamiai atskleidžiami svarbūs fizikos klausimai – apibūdinamas įsielektrinimo reiškiny, bei įelektrintų kūnų sąveika. Taikant gyvenimiškus pavyzdžius mokiniui nesudėtingai atskleidžiamas elektrinio lauko, jo stiprio, potencialo sąvokų prasmė. Mokiniai supažindinami su elektrinės talpos sąvoka, priklausomybėmis, mokomi atpažinti elektrinėje grandinėje aptinkamus kondensatorius. Analizuojama nuolatinė elektros srovė ir visi dėsniumai būdingi jai. Nagrinėjami įvairūs laidininkų jungimo būdai, bei mokoma sieti prieš tai išmoktas pamokas apie elektros srovės stiprį, įtampą, elektrinę varžą. Mokoma, teisingai braižyti elektrines grandines. Taip pat vadovėlyje išdėstytos temos supažindina su elektrosauga, elektros srovės darbu, galia bei jos veikimu. Apibendrinama elektros srovės tekėjimo skysčiuose, puslaidininkiuose, metaluose, dujose, vakuume priežastys.

Vadovėlis atitinka dalyko bendrojoje programoje nustatytus tikslus ir uždavinius, aprašytą mokymosi turinį, struktūruojamas taip, kad atskiros dalys logiškai derėtų tarpusavyje, atsižvelgiant į dalyko didaktiką, paisant mokinių amžiaus tarpsnio ir skirtingų kognityvinių gebėjimų ypatumų, vaizdinė medžiaga pateikiama taip, kad tikslingai derėtų su kitais vadovėlio turinio elementais, nešališkas lyties, amžiaus grupių, neįgalumo, gebėjimų, socialinės padėties, rasės, etninės priklausomybės, religijos ar įsitikinimų atžvilgiu. Klausimų ir užduočių formuluotės aiškios atitinkamo amžiaus tarpsnio mokiniams. Vadovėlio kalbos stilius ir sudėtingumas atitinka specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių ugdymosi galių ypatumus. Atitinka pagrindines demokratinės visuomenės ir Lietuvos valstybės vertybes, ugdo pilietiškumo bei kultūrinę kompetenciją. Vadovėlio turinys formuoja mokslinį požiūrį į pasaulio pažinimą ir etinę/moralinę atsakomybę už vykdomus mokslinius eksperimentus, sudaro prielaidas vientisam gamtamoksliniam pasaulėvaizdžiui formuotis. Pagal kiekvieną temą yra skirtingo sudėtingumo užduočių. Jų formuluotės aiškios atitinkamo amžiaus tarpsnio mokiniams.

Vadovėlyje pateikiami moksliniai faktai, mokslo pasiekimai patraukliai ir mokiniams suprantamai. Skatina mokinius domėtis gamtamoksliniais dalykais bei jų derme su kitais mokinio mokomaisiais dalykais, gilintis, bei nuolatos tobulėti.

II. Vadovėlio rankraščio turinio vertinimas

1. Vadovėlio tinkamumas mokyti(s)

Vadovėlio medžiaga pritaikyta, siekiant ugdyti Bendrosiose programose apibrėžtų mokinių visų sričių (žinios ir supratimas, taikymas, problemų sprendimas, gamtamokslinis komunikavimas, mokėjimas, mokyti) pasiekimus pagal tris pasiekimų lygius. Pateikiama medžiaga atitinka Bendrose programose apibrėžtas dalyko turinio apimtis.

Vadovėlio suskirstytas į penkis skyrius, kurio kiekvienas turi atskiras – struktūruotas potemes bei paragrafus. Kas tikrai džiugina kiekvieną mokinį, jog paragrafas prasideda trumpa

mokomosios medžiagos anotacija, t.y. ko bus mokomasi, ką naujo sužinos mokinys, kokią tikslą reikia išsikelti ir kokio rezultato laukti. Tai mokiniui padeda geriau suprasti temos esmę, ieškoti sąsajų su kitais mokomaisiais dalykais. Sukuria savotišką intriga.

Džiugina ir tai, jog kiekvienas paragrafas baigiamas savirefleksija, t.y. klausimais/užduotimis. Vadovėlyje pateiktos užduotys skatinama ne tik diskutuoti, ir teoriškai aptarti, kaip reikėtų atlikti vieną ar kitą tyrimą, bet kartu į tyrimą pažvelgti ir kūrybingai, apmąstyti bendrą darbą, darbo eigą, priemones. Pateiktos užduotys, reikalauja ne tik tai žinių, bet ir ugdo bendrąsias kompetencijas - gebėjimus. Gausu užduočių, reikalaujančių lyginti įvairius reiškinius ir aiškinti jų priežastis, mokinys įtraukiamas į mąstymą apie savo mąstymą. Pateikiamos užduotys, reikalaujančios gilintis papildomai, ieškoti informacijos, vadovėlį naudoti kaip atraminę medžiagą, tačiau nesustoti ir tobulėti.

Kaip pagalbinės priemonės mokiniui yra skirtos skyrių refleksijos kurios pateikiamos kiekvieno skyriaus pabaigoje, jose pateikiamos: svarbiausios sąvokos bei apibrėžimai, nagrinėtų fizikinių dydžių formulės ir vienetai, svarbiausias fizikinių dydžių priklausomybes iliustruojantys grafikai. Be refleksijų, pateikiami ir priedai esantys vadovėlio pabaigoje, kurie leidžia mokiniams greičiau rasti reikiamą informaciją susijusią su fizikiniais dydžiais bei medžiagų tankiais.

Autorė puikiai pateikė gyvenimiškus pavyzdžius, šių dienų mokslo laimėjimus, o taip pat suteikia galimybę žvelgti į priekį ir galvoti apie ateities pasiekimus, skatina ugdytis pažinimo, komunikavimo, mokėjimo mokytis, kūrybingumo bei informacinių technologijų kompetencijas, tam pasitarnauja tarpdalykiniai projektai, kurie pateikiami po kiekvieno skyriaus. Jie skatina plėsti gamtamokslinio mokslo suvokimo ribas apjungiant su kitais mokomaisiais dalykais. Tokiu būdu mokinys mokomas įžvelgti ir ne vieną STEAM sąsają.

Ypač džiugina, jog vadovėlio tekstas neperkautas ilgais tekstais, didelę dalį skaityto teksto mokinys gali susieti su pateiktomis iliustracijomis, grafikais. Palikta nemažai erdvės ir mokytojo kūrybai, kuomet jis gali parinkti papildančią medžiagą.

Išvados:

Autorės Palmiros Pečiuliauskienės vadovėlis „Fizika. Vadovėlis 8 klasei, I dalis“ atitinka pagrindinius vadovėliui keliamus reikalavimus.

Vadovėlyje pateikiami situacijos siejamos su mokinio asmenine patirtimi, užduotys skatina mokinius pamokoje kritiškai mąstyti, spręsti problemas, diskutuoti, kūrybiškai dirbti bei pateikti savo

vertinimus ir požiūrį. Turinys susietas su mokslo pasiekimais ir naujovėmis, jų praktiniu taikymu, taip mokiniai skatinami į gyvenimiškas situacijas žvelgti kūrybiškai.

Vadovėlyje pateikiami uždavinių sprendimo algoritmai – pavyzdžiai. Norėtusi aukštesnio lygio uždavinių, tačiau gal tai išsispręs atradus uždavinynams.

Šis vadovėlis puiki pagalbinė priemonė mokytojui bei mokiniui, jame puikiai dera mokomosios medžiagos dėstymo ir įtvirtinimo sintezė.

Vadovėlis taip pat puikus ir tuo aspektu, jog jame autorė suderina visas septynias atnaujinto ugdymo turinio programoje numatytas kompetencijas (pažinimo, mokėjimo mokytis, kūrybingumo,

komunikavimo, pilietiškumo, kultūrinę bei skaitmeninę kompetencijas) ir apjungė jas su gamtamoksliniu ugdymu.

Recenzento vardas ir pavardė: Fizikos mokytojas metodininkas Andrius Storta

Parašas:

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'AS', with a long horizontal stroke extending to the right.

Data: 2024-02-20